

Nr 118

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stiftskansliernas organisation m. m., i vad propositionen avser förenkling av stiftsmyndigheternas arbetsformer m. m., jämte i ämnet väckta motioner.
(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkten 38 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1960) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1960/61 beräkna till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 081 500 kronor och till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 188 300 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 101, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 mars 1960, i vad propositionen hänvisats till behandling av statsutskottet, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för en förenkling av stiftsmyndigheternas arbetsformer och handläggningen av arbetet på stiftskanslierna,

dels godkänna av departementschefen förordade grunder för förenklat avräkningsförfarande mellan pastoraten och kyrkofonden m. m. ävensom för avlönande av pastoratsadjunkter och vissa andra icke-ordinarie präster,

dels antaga vid propositionen fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker och lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § 1 och 2 mom. lagen den 29 juni 1951 (nr 570) angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästernas avlöning (prästlönekostnadslag),

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda i övrigt erforderliga bestämmelser, som föranledes av vad departementschefen förordat i fråga om förenkling av stiftsmyndigheternas arbetsformer m. m.,

dels godkänna av departementschefen framlagt förslag till personalorganisation vid domkapitlen,

dels medgiva, att för fortsatt anställande av tillfällig personal vid domkapitlens och stiftsnämndernas kanslier må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 60 000 kronor,

dels medgiva, att för biträdeshjälp åt biskoparna må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 30 000 kronor,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för domkapitlen, som föranledes av vad departementschefen anför,

dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för domkapitlen, stiftsnämnderna och kyrkoherdarna för döva att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som föranledes av den föreslagna avlöningsstaten,

dels till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Avlöningar för budgetåret 1960/61 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 115 300 kronor,

dels ock till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 188 300 kronor.

Avd. I. Stiftskansliernas organisation m.m.

De genom propositionen framlagda förslagen till lag om ändrad lydelse av prästlönekostnadslagen och lag om ändrad lydelse av lagen om kyrkomusiker är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § 1 och 2 mom. lagen den 29 juni 1951 (nr 570) angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästers avlöning (prästlönekostnadslag)

Härigenom förordnas, att 1 § 2 mom. och 3 § 1 och 2 mom. lagen den 29 juni 1951 angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästers avlöning (prästlönekostnadslag) skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

1 §.

2 mom. Med församlingspräst avses i lagen dels domprost, kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt, dels med sådan församlingspräst likställd garnisons- och

Föreslagen lydelse:

1 §.

2 mom. Med församlingspräst avses i lagen dels domprost, kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt, dels med sådan församlingspräst likställd garnisons- och

amiralitetspräst, dels ock annan icke-ordinarie präst, som är förordnad att såsom vikarie uppehålla annan församlingsprästtjänst, eller som utan sådant förordnande fullgör tjänstgöring i pastoratet under tid, då någon i pastoratet inrättad tjänst icke uppehålles av vare sig innehavare av tjänsten eller vikarie.

3 §.

1 mom. Kostnad för tjänstebostad, som pastorat enligt prästlöne-reglementet tillhandahåller församlingspräst, så ock för i reglementet avsett bidrag till uppvärmningskostnad och där avsedd ersättning för skatt eller allmän tunga, som innehavare av prästgård i sådan egenkap erlagt, skall stanna å pastoratet.

2 mom. Av övriga församlingspräst enligt prästlöne-reglementet tillkommande avlöningsförmåner skall pastoratet bestrida lön, vikariatersättning, tjänstedubblersarvode, reseersättning, tjänstgöringstraktamente, kallortstillägg, språktillägg och arvode.

Belopp, som pastorat under visst år jämlikt detta moment haft ett utgiva, utgör pastoratets prästlönekostnad för året.

amiralitetspräst, dels ock annan icke-ordinarie präst, som innehar vikariatslöneförordnande å församlingsprästtjänst.

3 §.

1 mom. Pastoratet skall bestrida kostnaderna för följande församlingspräst enligt prästlöne-reglementet tillkommande avlöningsförmåner, nämligen

1) lön, reseersättning, kallortstillägg, provisoriskt extra tillägg och språktillägg, samt

2) vikariatsersättning, tjänstedubblersarvode, tjänstgöringstraktamente samt tjänstebostad jämte bränslekostnadsgottgörelse och ersättning för skatt eller allmänna avgifter, som innehavare av prästgård erlagt.

2 mom. Pastoratets utgifter under visst år för avlöningsförmåner som avses i 1 mom. 1) skola ligga till grund för beräkningen av pastoratets prästlönekostnad för året. Närmare bestämmelser om hur kostnaden skall beräknas meddelar Konungen.

Kostnaderna för avlöningsförmåner som avses i 1 mom. 2) skola stanna å pastoratet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1961.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 2 § lagen den 27 juni 1947 (nr 275)
om kyrkomusiker

Härigenom förordnas att 2 § lagen den 27 juni 1947 om kyrkomusiker¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

2 §.

1. Kyrkomusiker åtnjuter avlöning samt i vissa fall tjänstepension och rätt till pension för efterlevande i enlighet med vad Konungen efter av riksdagen godkända grunder bestämmer.

2. Kostnaderna för kyrkomusikers verksamhet gäldas, i den mån de icke skola enligt vad särskilt stadgas annorledes utgöras, av pastorat och församling, vardera i den utsträckning Konungen efter av riksdagen godkända grunder bestämmer. Utgifter, som sålunda skola av pastorat bestridas, utgöra — med undantag för engångsavgift för pensionering — pastoratets kyrkomusikerlönekostnad.

Föreslagen lydelse:

2 §.

1. Kyrkomusiker äger rätt till avlöningsförmåner ävensom i vissa fall tjänstepensionsrätt i enlighet med vad Konungen efter av riksdagen godkända grunder bestämmer.

2. Kostnaderna för kyrkomusikers verksamhet gäldas, i den mån de icke skola enligt vad särskilt stadgas annorledes utgöras, av pastorat och församling, vardera i den utsträckning Konungen efter av riksdagen godkända grunder bestämmer.

Utgifter som pastoratet har att bestrida skola — med undantag av engångsavgift för pensionering samt ersättningar vid vikariat — ligga till grund för beräkningen av pastoratets kyrkomusikerlönekostnad. Närmare bestämmelser om hur kostnaden skall beräknas meddelar Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1961.

¹ Senaste lydelse av 2 §, se 1951: 572.

I samband med behandlingen av propositionen nr 101 har utskottet förehaft vissa i anslutning till densamma väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wirmark m. fl.* (I: 597) och den andra inom andra kammaren av herr *Nelander m. fl.* (II: 737), i vilka hemställts, att riksdagen måtte bevilja Svenska diakonsällskapet ett anslag av 50 000 kronor ur kyrkofonden för budgetåret 1960/61 samt i skrivelse till Kungl. Maj:t förordade, att bidrag till lärarlönerna vid det av sällskapet drivna Sköndalsinstitutet i fortsättningen i största möjliga utsträckning får utgå efter samma normer som för övriga jämförbara enskilda utbildningsanstalter;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Hammar m. fl.* väckt motion (II: 742), i vilken hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 101 måtte besluta, att stiftsnotariatjänsterna vid stiftskanslierna i Västerås och Strängnäs upptoges i lönegrad Ao 23.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 737 och II: 742.

Utskottet kommer att först redovisa propositionen nr 101 i vad den rör stiftskansliernas organisation m. m. samt utskottets ställningstaganden till propositionen i denna del jämte de inledningsvis redovisade motionerna. Därefter kommer att under rubriken Anslagsberäkningar för budgetåret 1960/61 redovisas avlönings- och omkostnadsanslagen för domkapiteln och stiftsnämnderna m. m.

Inledning

Styrelsen över stiftet utövas dels av biskopen ensam i hans egenskap av stiftschef och dels i kollegial ordning av biskopen, andra präster och lekmän. Den kollegiala stiftsstyrelsens nuvarande organisation tillkom i samband med ett par betydelsefulla reformer på det kyrkliga området under 1930-talet. Sålunda uppdelades genom 1932 års ecklesiastika boställslagstiftning stiftsstyrelsens verksamhet på två myndigheter, domkapitlet och den nyinrättade stiftsnämnden, och genom tillkomsten av en ny domkapitelstag år 1936 ändrades bestämmelserna om domkapitlets sammansättning och arbetsuppgifter. Vidare antog 1937 års riksdag ny personalorganisation för stiftskanslierna.

Domkapitlets sammansättning och verksamhet regleras således i främsta rummet genom lagen om domkapitel den 13 november 1936 (nr 567) och instruktionen för domkapiteln den 4 januari 1937 (nr 7). Enligt domkapitelslagen åligger det domkapitlet att taga noggrann kännedom om stif-

tets förhållanden samt verksamt beflita sig om det kyrkliga livets vård och förkovran.

Stiftsnämnd skall enligt ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400) finnas i varje stift med undantag av Stockholms stift. Det åligger stiftsnämnden att ha inseende och vård över ecklesiastik boställsjord samt övrig till kyrkliga behov och ändamål avsedd fast egendom inom stiftet, taga befattning med in- och utbetalningar för kyrkofondens räkning samt ombesörja annan uppbörd av kyrkliga medel. Verksamheten vid stiftsnämnden regleras genom bestämmelser i lagen om kyrkofond den 30 augusti 1932 (nr 404), ecklesiastika arrendestadgan den 29 juni 1945 (nr 588) samt instruktionen för stiftsnämnd och stiftsjägmästare den 16 september 1932 (nr 425).

Befattningshavarna hos domkapitlet är anställda för såväl domkapitlets eget som stiftsnämndens behov. Därjämte har stiftsnämnden hos sig anställd skoglig personal.

Frågan om en översyn av stiftskansliernas organisation har aktualiserats vid flera tillfällen. Behovet av en sådan översyn blev särskilt påtagligt, sedan ett par viktiga reformer blivit genomförda, nämligen den nya kyrkomusikerorganisationen och den nya ordningen för församlingsprästernas avlönande. Dessa åtgärder innebar bland annat, att nya arbetsuppgifter av betydande omfång lades på stiftskanslierna. Å andra sidan har den etappvis genomförda omdaningen av det obligatoriska skolväsendet medfört, att ärenden på skolans område inte längre handlägges av domkapitlet.

Mot bakgrunden av nu berörda förhållanden tillkallades år 1952 särskilda sakkunniga för att utreda organisationen av stiftsstyrelsernas kanslier och därmed sammanhängande frågor, *stiftskansliutredningen*. Sitt slutbetänkande med *förslag till stiftskansliernas organisation m. m.* framlade utredningen den 12 december 1958 (stencilerat).

Utredningens förslag, som är enhälliga, går i huvudsak ut på att förenkla handläggningen av ett flertal grupper av ärenden på det kyrkligt-ekonomiska området samt att i vissa fall omfördela de två stiftsmyndigheternas kompetens och införa en smidigare beslutsordning hos dem, bland annat genom att göra det möjligt att delegera beslutanderätten i mindre viktiga ärenden. Den kamerala verksamheten har översetts och förenklats. Också på det kontorstekniska området har betydelsefulla rationaliseringsförslag lagts fram. De föreslagna åtgärderna medför enligt utredningens uppfattning, att personal med akademisk utbildning i viss utsträckning kan ersättas med sådan som har lägre utbildning, samt att det totala behovet av arbetskraft minskas. Mot bakgrund av förordade rationaliseringsåtgärder framlägges därför förslag till ny personalorganisation vid stiftskanslierna. En årlig besparing av något mer än 100 000 kronor beräknas uppstå vid fullt genomförd omorganisation.

Över utredningens betänkande har efter remiss yttranden avgivits av olika myndigheter, kommunala förbund och tjänstemannaorganisationer. En förteckning över remissinstanserna återfinns på s. 9 i propositionen.

Remissyttrandena ger allmänt uttryck åt den uppfattningen, att de framlagda förslagen är ägnade att underlätta arbetet på stiftskanslierna samt att skapa en smidigare organisation av myndigheternas förvaltning. De av förslagen direkt berörda myndigheterna har dock förklarat sig anse, att reformen inte medför något minskat behov av arbetskraft. Enstaka remissinstanser har motsatt sig vissa ändringsförslag på det kyrkligt-ekonomiska området.

Förenklingar av arbetsformerna

Beträffande vad *utredningen* anfört och föreslagit rörande förenklingar av nuvarande arbetsformer vid stiftskanslierna jämte i detta sammanhang i propositionen redovisade remissyttranden torde få hänvisas till propositionen nr 101, s. 11—19.

Departementschefen anför i förevarande sammanhang i huvudsak följande.

»Stiftskansliutredningen har framlagt olika förslag, som syftar till att förenkla och effektivisera arbetet på stiftskanslierna. Förslagen är utformade efter huvudsakligen två riktlinjer: utredningen vill åstadkomma mera ändamålsenliga arbetsformer hos stiftsmyndigheterna, och den vill förenkla handläggningsförfarandet i ärenden av tidskrävande art. Med utgångspunkt i rationaliseringsförslagen har utredningen framlagt förslag till ny personalorganisation.

Utredningen säger sig ha funnit, att betydande olägenheter är förbundna med att stiftsstyrelsen är uppdelad på två myndigheter. Enligt utredningens åsikt är den i och för sig bästa utvägen att slå samman myndigheterna. Utredningen vill dock inte lägga fram något förslag härom. Den söker i stället undanröja olägenheterna genom att föreslå smidigare arbetsformer för myndigheterna.

Även om vissa nackdelar är förenade med den nuvarande uppdelningen på två stiftsmyndigheter, anser jag i likhet med utredningen det inte vara påkallat att för närvarande göra någon mera genomgripande förändring i själva stiftsstyrelsen. Enligt min mening torde nämligen olägenheterna till väsentlig del försvinna, om utredningens förslag till förenklingar av arbetsformerna genomföres. Denna åsikt delar också flera av remissinstanserna.

De olika förslag utredningen lägger fram anser jag i allt väsentligt vara väl genomtänkta och ägnade att avsevärt underlätta arbetet för de berörda myndigheterna. Förslagen har också fått ett gott mottagande vid

remissbehandlingen; mera vägande invändningar har varit sällsynta. Jag finner mig därför redan nu kunna förorda, att förslagen i huvudsakliga delar lägges till grund för en rationalisering av arbetet och en ny personalorganisation för stiftskanslierna.

Utredningen har i främsta rummet inriktat sitt arbete på att åstadkomma en enklare beslutsordning hos stiftsmyndigheterna genom att beslutanderätten föreslås kunna delegeras till ledamot eller tjänsteman. En sådan ordning är i allmänhet redan införd hos andra förvaltningsmyndigheter. Jag vill därför förorda att motsvarande möjlighet införes också hos stiftsmyndigheterna. Eftersom förhållandena kan växla i de olika stiftet finner jag i likhet med utredningen det lämpligt, att myndigheterna får stor frihet att själva bestämma i vilken omfattning delegation skall ske. För att beslutsordningen inte skall bli för oenhetlig har utredningen lagt fram ett förslag till normalarbetsordning för domkapitel och stiftsnämnd. Jag finner detta välbetänkt, och jag anser att förslaget i sina huvuddrag bör läggas till grund för hur de lokala arbetsordningarna skall vara utformade.

I syfte att underlätta arbetet föreslår utredningen vidare, att man gör bestämmelserna om stiftsnämnds beslutförhet mindre stränga. Några remissinstanser har invänt, att en sådan ändring kan rubba förhållandet mellan olika slag av sakkunskap, som är representerade i nämnden. För egen del anser jag, att ifrågavarande bestämmelser bör uppmjukas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom.

Utredningen lägger också fram förslag om ändring av myndigheternas inbördes kompetens. Vad utredningen därvid anfört om rätt för domkapitlet att disponera över kyrkofondsmedel kan jag biträda. Till utredningens förslag om att stiftsnämnd bör äga företräda den kyrkliga jorden i rättegång m. m. vill jag också i princip ansluta mig.

Förslaget att stiftsnämnden i stället för domkapitlet skall för visst fall ge tillstånd till placering av pastorats prästlönefondsmedel har sådant samband med vissa andra, här icke aktuella spörsmål rörande förvaltningen av de ecklesiastika lönebeställena m. m., att det lämpligen torde böra ytterligare övervägas i sammanhang därmed.

De föreslagna förenklingarna förutsätter i vissa fall ändring i gällande bestämmelser rörande stiftsmyndigheternas organisation. I några avseenden återfinns de gällande reglerna i lagstiftning, som på grund av sin natur av kyrkolag inte kan ändras utan kyrkomötets medverkan. Så är fallet beträffande beslutsordningen i domkapitlet, vilken regleras i lagen om domkapitel, och domkapitlets processuella representantskap, om vilket stadgas i kyrkolagen. Eftersom det inte är avsett att kyrkomöte skall inkallas under innevarande år, torde frågan om lagändringar i berörda fall få anstå någon tid. I övrigt hänför sig de erforderliga författningsänd-

ringarna till lagstiftning av administrativ natur. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i dessa hänseenden vidtaga de åtgärder, som föranledes av vad jag nu förordat.

I syfte att göra arbetet på stiftskanslierna mera effektivt föreslår utredningen åtgärder, som avser att bland annat förenkla medelsförvaltning, diariieföring, annan registrering och protokollföring, varjämte ett ökat utnyttjande av kontorstekniska hjälpmedel förordas. Jag finner mig i allt väsentligt kunna biträda vad sålunda föreslagits. I likhet med utredningen anser jag vidare, att tillräckligt bärande skäl inte föreligger att behålla stiftsnämndernas årsberättelser.»

Avslutningsvis erinrar departementschefen om att utredningens förslag till rationalisering av arbetsmetoderna utgör en av de förutsättningar på vilka utredningen bygger sitt förslag till ny tjänsteorganisation. Vissa av utredningens förslag till rationaliseringsåtgärder kan inte nu tagas upp till slutlig behandling. De frågor, som sålunda måste lösas i ett annat sammanhang, är dock enligt departementschefens bedömande inte av den betydelse för det föreliggande spörsmålet om personalorganisationen, att de bör hindra att ett principbeslut fattas redan nu om hur organisationen bör vara avvägd.

Förenklat avräkningsförfarande mellan pastoraten och kyrkofonden m. m.

Bestämmelserna om regleringen av kyrkofondens och pastoratens ekonomiska mellanhavanden finns i reglementet den 15 februari 1935 (nr 18) för ecklesiastik medelsförvaltning. Denna årliga reglering sker genom två särskilda förfaranden, nämligen dels *avräkning*, dels *fastställande av kyrkofonden tillkommande överskottsmedel*.

Regleringen avser att fastställa de belopp, som pastorat skall erlægga i allmän kyrkoavgift till kyrkofonden samt, i förekommande fall, erhålla i tillskott ur kyrkofonden för att täcka sina präst- och kyrkomusikerlönekostnader. Den omfattar också vad pastorat skall inbetala till kyrkofonden av eventuella överskottsmedel på avkastningen av lönetillgångarna eller återfå av tidigare under en utjämningsperiod inbetalade sådana medel.

Beloppen fastställas på grundval av bland annat pastoratens uppgifter om avkastningen från avlöningstillgångarna och om de utgifter, som fått bestridas med avkastningen. Då man bestämmer tillskott ur kyrkofonden, upptages avkastningen av avlöningstillgångarna i huvudsak till beräknade belopp, men avlöningskostnaderna till verkliga belopp. Då det gäller att fastställa kyrkofonden tillkommande överskottsmedel räknar man däremot med verkliga belopp även i fråga om avkastningen. Innan tillskott och överskott kan fastställas, måste pastoratets utgifter för avlöningskostnader och

uppgiven avkastning från avlöningstillgångar granskas av stiftsmyndigheterna.

Utredningen har framhållit, att regleringen av pastoratens och kyrkofondens ekonomiska mellanhavanden utgör en väsentlig del av arbetet på stiftskanslierna. Redan innan prästlöne- och kyrkomusikerreformerna genomfördes, ansågs göromålen vara av betydande omfattning, och genom dessa reformer blev de än mera omfattande och komplicerade. *Utredningen* har funnit, att ökningen av arbetsuppgifterna främst är en följd av att pastoratens redovisningar måste granskas i detalj, innan de kan läggas till grund för en avräkning mellan kyrkofond och pastorat. Av detta kontrollarbete är granskningen av lönekostnaderna den mest arbetskrävande delen.

Utredningen har undersökt olika utvägar att förenkla arbetet med lönekostnaderna. Den har därvid först övervägt en metod, enligt vilken man nöjer sig med stickprovsgranskning, men funnit att en sådan inte är särskilt väl lämpad för just förevarande fall.

Utredningen har också tagit upp möjligheten att till stiftskanslierna centralisera löneuträkningen samt eventuellt också löneutbetalningen. Efter ingående överväganden har *utredningen* funnit, att en sådan omläggning — vare sig den avser enbart löneuträkning eller också löneutbetalning — inte medför någon arbetsbesparing av betydelse. *Utredningen* har därför avvisat även det alternativet.

Utredningen har i stället stannat inför en tredje metod. Den föreslår, att man vid regleringen av pastoratens och kyrkofondens mellanhavanden skall räkna med i huvudsak vissa schematiskt uppskattade belopp, en *normallönekostnad*, för avlöningsförmånerna åt präster och kyrkomusiker. Med detta tillvägagångssätt skulle kontrollen av lönekostnaderna bli överflödigt vid den ekonomiska regleringen, utan att därför andra, mera arbetskrävande göromål kommer i stället.

För att få fram en så enkel och arbetsbesparande metod som möjligt bygger *utredningens* förslag bland annat på att man i *normallönekostnaden* tar med endast sådana utgiftsposter, som utan svårighet kan beräknas. Självfallet ingår dock häri alla mera väsentliga avlöningsförmåner. *Utredningen* har nämligen strävat efter att utforma förslaget så, att det inte medför förändringar av betydelse för pastoratens ekonomi i jämförelse med nuvarande system.

I *normallönekostnaden* skall enligt förslaget för varje prästerlig tjänst medtagas lön, reseanslag, kallortstillägg, provisoriskt extra tillägg samt språktillägg. Utgifter för dessa löneförmåner motsvarar pastoratets prästlönekostnad.

För varje kyrkomusikertjänst skall i *normallönekostnaden* ingå lön (respektive kantorstillägg och arvode), reseanslag, kallortstillägg, provisoriskt extra tillägg, pensionsavgift (med undantag av engångsutgift för pensione-

ring), ersättning för flyttningskostnad, sjukvårdskostnad samt begravningshjälp åt efterlevande. Utgifterna motsvarar pastoratets kyrkomusikerlönekostnad.

Då man fastställer normallönekostnaden bör tillfälligt reseanslag åt präst samt i fråga om kyrkomusikerna ersättning för rese-, flyttnings- och sjukvårdskostnader samt begravningshjälp upptagas till belopp, som fastställts av domkapitlet. Övriga löneförmåner skall beräknas i princip schablonmässigt med utgångspunkt från de förhållanden som gäller den 1 juli avlöningsåret.

Utredningen anser vidare, att man i största möjliga utsträckning bör bortse från kostnadsändringar till följd av vakanser och löneavdrag vid tjänstledighet, utom då pastorat inte alls haft någon avlöningsutgift för viss prästerlig tjänst.

Utredningens förslag har vid *remissbehandlingen* fått ett övervägande positivt mottagande. Allmänt har framhållits, att förslaget innebure en behövlig förenkling, vilken medförde lättnader i arbetet inte bara på stiftskanslierna utan också för pastoraten.

I övrigt torde få hänvisas till den i propositionen, s. 28—30, intagna redogörelsen för innehållet i förevarande del av avgivna remissyttranden.

Departementschefen finner i likhet med utredningen det angeläget, att arbetet med regleringen av pastoratens och kyrkofondens mellanhavanden förenklas. Han är därvid ense med utredningen att om man vill åstadkomma en mera väsentlig arbetsbesparing på stiftskanslierna, kan inte centralisering av löneuträkning och löneutbetalning — eller ens bara löneuträkningen — komma i fråga. Han finner däremot inte att någon erinran i och för sig kan göras mot ett förenklat kontrollförfarande, som innefattar stickprovsgranskning av pastoratens löneredovisningar. Då det gäller att avgöra om en dylik ordning är lämplig i förevarande sammanhang, vill han dock inte bortse från de skäl utredningen anfört för sitt avståndstagande. Departementschefen är därför inte övertygad om att man vinner några egentliga fördelar med denna metod.

Härefter anför departementschefen i huvudsak följande.

»Utredningens förslag att räkna med uppskattade i stället för verkliga utgifter innebär däremot enligt min åsikt en betydande förenkling av arbetet på stiftskanslierna med regleringen av kyrkofondens och pastoratens mellanhavanden. Denna åsikt hyser också, som jag nyss nämnde, ett övervägande antal remissinstanser. Det omfattande kontrollarbetet försvinner och i stället kommer en förhållandevis enkel metod att beräkna löneutgifterna. Jag vill också understryka utredningens uttalande, att förslaget inte innebär någon nyhet; redan nu bygger avräkningen i väsentliga delar på uppskattade belopp, nämligen i fråga om avkastningen av pastoratens löneboställen, prästlönefonder och kyrkomusikerlönetillgångar.

I likhet med utredningen finner jag, att en viktig förutsättning för att man skall kunna genomföra förslaget är, att det inte medför några väsentliga förskjutningar i den nuvarande fördelningen av lönekostnaderna. Framför allt får det inte föranleda, att pastoratens nuvarande lönebudget förändras i nämnvärd utsträckning. Vid remissbehandlingen har också framhållits att förenklingssträvandena ej får ha till följd att grunderna för den nuvarande skatteutjämningen över kyrkofonden sätts i fara. Enligt min mening torde så ej bli fallet och jag finner farhågorna för att det föreliggande förslaget skulle ha en sådan verkan överdrivna.»

Departementchefen går härefter igenom de olika beräkningsgrunderna i utredningens förslag samt förklarar sig i huvudsak kunna ansluta sig till förslaget. För departementschefens ståndpunkt till detaljerna i förslaget torde få hänvisas till propositionen, s. 33—34.

Avslutningsvis anför departementschefen i förevarande sammanhang följande.

»Utredningen har undersökt hur förslaget utfaller i praktiken. Enligt min åsikt visar denna undersökning förhållandevis obetydliga förändringar i de undersökta pastoratens utdebitering. Då förslaget föranleder en höjning av utdebiteringen, stannar denna i det alldeles övervägande antalet fall vid högst två skatteören. Sänkningen av utdebiteringen ligger inom en något vidare ram men också här stannar den i flesta fallen vid högst två skatteören. Den största förändringen i skattehänseende motsvarar cirka sex skatteören. Sammanfattningsvis skulle i nio av tio undersökta pastorat en förändring av utdebiteringen med högst två öre ha inträffat, om metoden med en normallönekostnad legat till grund för avräkningsförfarandet.

Jag anser mig med stöd av den redovisade undersökningen kunna dra den slutsatsen, att en övergång till ett system med normallönekostnad i det stora flertalet fall medför en ringa förändring i fråga om pastoratens ekonomi. Jag vill även erinra om att de av mig förordade principerna för hur lönekostnaden skall beräknas, på några punkter avviker från utredningens förslag, och att dessa ändringar i allt väsentligt är ägnade att minska den bristande överensstämmelsen mellan de verkliga och beräknade kostnaderna. Jag finner följaktligen inte att från nu berörda utgångspunkter några hinder föreligger mot att den av utredningen föreslagna förenklingen genomföres. Metoden bör av praktiska skäl användas såväl vid avräkningen mellan pastoraten och kyrkofonden som vid fastställandet av kyrkofonden tillkommande överskott.

För genomförandet av utredningens förslag till normallönekostnad fordras vissa ändringar i prästlönekostnadslagen och kyrkomusikerlagen. Inom ecklesiastikdepartementet har, i överensstämmelse med de principer jag nu förordat, utarbetats förslag till ny lydelse av bestämmelserna i dessa lagar om pastorats skyldighet att bestrida lönekostnaderna för präster och kyrkomusiker. Grunderna för beräkningen av normallönekostnaderna har inta-

gits i ett utkast till kungörelse, vilket torde som bilaga A få fogas vid statsrådsprotokollet. Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att utfärda bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med detta utkast. Jag vill slutligen nämna, att normallönekostnadsmetoden förutsätter smärre ändringar i ett par författningar av administrativ natur.»

Avlöandet av pastoratsadjunkter och vissa andra icke-ordinarie präster

Pastoratets skyldighet att stå för sina prästlönekostnader är i prästlönekostnadslagen begränsad till församlingsprästtjänsterna. Härmed avses domprost, kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt. När det gäller pastoratsadjunkter är förhållandena mera invecklade. Detta sammanhänger med att pastoratsadjunkten fullgör sin tjänstgöring i pastoraten, ehuru hans tjänst inte är inrättad i ett visst pastorat.

Pastoratsadjunkterna avlönas i princip ur kyrkofonden. Men skyldighet att avlöna adjunkt föreligger också i vissa fall för pastoraten. Enligt prästlönekostnadslagen jämställes nämligen i lönekostnadshänseende med församlingspräst en icke-ordinarie präst, som är förordnad att såsom vikare uppehålla församlingsprästtjänst eller som fullgör tjänstgöring i pastoratet under tid, då en i pastoratet inrättad tjänst inte uppehålls av vare sig innehavare eller vikarie. Då pastoratsadjunkt tjänstgör i ett pastorat under angivna förhållanden, skall alltså pastoratet stå för hans avlöning.

Utredningen har framhållit, att den nuvarande ordningen för pastoratsadjunkts avlöande medfört ett omfattande administrativt arbete för stiftskanslierna. Sålunda måste man vid löneuträkningen till en början kontrollera, om domkapitlet förordnat pastoratsadjunkten på församlingsprästtjänst. Är så inte fallet måste man undersöka, om pastoratsadjunkten ändå skall anses såsom församlingspräst på grund av att sådan präst åtnjuter ledighet. Under en och samma månad kan pastoratsadjunkten uppbära viss del av lönen från kyrkofonden och återstoden från ett, stundom flera pastorat.

I syfte att undanröja dessa olägenheter har utredningen föreslagit, att kostnaderna för pastoratsadjunkts avlöning i princip alltid skall åvila kyrkofonden samt att lönen skall utbetalas genom stiftsmyndighets försorg. Utredningen har emellertid förordnat, att om pastoratsadjunkt innehar vikariatslöneförordnande på församlingsprästtjänst, skall kostnaderna för hans avlöning som hittills gäldas av pastoratet. För att man skall få enhetliga regler har utredningen föreslagit, att också annan till prästämbetets utövning behörig befattningshavare, som förordnats till vikarie på församlingsprästtjänst, skall avlönas från kyrkofonden.

För det närmare innehållet i utredningens förslag i förevarande del jämte däröver avgivna *yttranden* torde få hänvisas till den i propositionen, nr 35—37, intagna redogörelsen.

Departementschefen konstaterar inledningsvis att förslaget fått ett i stort sett välvilligt mottagande vid remissbehandlingen och att man allmänt framhållit dess praktiska fördelar. I denna synpunkt förklarar sig departementschefen för egen del instämma samt anför vidare följande.

»Såsom några stiftsmyndigheter framhållit medför förslaget ett visst merarbete med löneutbetalningen. Detta förhållande kan enligt min mening inte tillmätas nämnvärd betydelse i jämförelse med den påtagliga vinst, förslaget för med sig i andra avseenden, främst en enklare löneuträkning.

Jag är ense med pastoratens riksförbund, att förslaget i och för sig innebär ett avsteg från principen, att pastorn skall själva avlöna sina församlingspräster. Samtidigt vill jag dock understryka, att det är fråga om präster, som tjänstgör tillfälligt i olika pastorat. Förslaget berör således inte grunderna för det egentliga församlingsprästerskapets avlöning. Några avgörande principiella betänkligheter synes därför knappast kunna anföras mot förslaget.

Det förenklade avlöningssystemet medför en viss ökning av kyrkofondens prästlönekostnader, vilken dock inte är av den omfattningen att den föranleder någon ökning av utdebiteringen för den allmänna kyrkoavgiften. För pastoratens del torde den omedelbara effekten inskränka sig till, att en del av de s. k. självförsörjande pastoraten får någon lättnad i sina prästlönekostnader.

Jag anser mig till följd av det anförda kunna förorda utredningens förslag, att kyrkofonden i fortsättningen står för avlöandet av pastoratsadjunkterna, utom då dessa uppehåller vikariatslöneförordnande på församlingsprästtjänst.

Jag finner det vidare praktiskt, att även andra personer, som domkapitlet kan förordna till vikarier på församlingsprästtjänst — lärare eller pensionerade präster — blir avlönade från kyrkofonden och jag biträder därför utredningens förslag också i denna del.»

Avslutningsvis framhåller departementschefen, att den förordade ordningen för pastoratsadjunkternas avlöning förutsätter en ändring i 1 § prästlönekostnadslagen.

Stiftskansliernas personalorganisation

Stiftskansliet är organisatoriskt knutet till domkapitlet men har till uppgift att betjäna såväl domkapitlet som stiftsnämnden. Befattningshaverna vid kansliet är alltså anställda för stiftsmyndigheternas gemensamma behov.

Hos domkapitlet skall en stiftssekreterare vara anställd. Denne är chef för domkapitlets kansli och i regel föredragande i domkapitlet. Han är även redogörare för domkapitlets och stiftsnämndens medelsförvaltning. Vidare skall stiftssekreteraren stå biskopen till tjänst i hans ämbetsutövning. Under stiftssekreteraren finns som föredragande stiftsnotarier och amanuenser samt hos domkapitlet i Lund en stiftskamrerare. Andra befattningshavare hos domkapitel är kansliskrivare, kansli- och kontorsbiträden samt expeditionsvakter.

Hos stiftsnämnden är anställd skoglig personal, nämligen en stiftsjägmästare samt i vissa stift en stiftsjägmästarassistent och en stiftsskogvaktare. Dessa befattningshavare tillhör ej stiftskansliet.

Hos de särskilda domkapitlen den 1 oktober 1959 anställd, lönegradsplacerad personal framgår av en sammanställning på s. 40 i propositionen.

Utredningen har funnit, att stiftskanslierna med hänsyn till arbetsbelastningen kan indelas i fyra grupper, varvid arbetsbelastningen är högst i grupp I och lägst i grupp IV. Till grupp I hänför utredningen stiftskansliet i Lund, till grupp II stiftskanslierna i Uppsala, Linköping, Skara, Växjö och Göteborg, till grupp III stiftskanslierna i Strängnäs, Västerås, Karlstad, Härnösand och Luleå samt till grupp IV stiftskanslierna i Visby och Stockholm.

Förslaget till personalorganisation innebär i första hand, att juristtjänster i viss utsträckning skall utbytas mot *kanslisttjänster*. Detta förslag får ses mot bakgrunden av utredningens uppfattning, att handläggningen av ärenden inte skall uppdragas åt mera kvalificerad personal än som med hänsyn till uppgiftens art och normala svårighetsgrad är erforderligt. Utredningen räknar med ett behov av sammanlagt elva kanslisttjänster hos domkapitlen.

Utredningen har framhållit, att inrättandet av kanslisttjänster självfallet komme att medföra en minskning av behovet av *juristtjänster* hos stiftskanslierna. Denna minskning borde i första hand avse amanuensjäns-ter men i några fall även förste stiftsnotarietjänster. Minst två juristtjänster borde finnas vid varje domkapitel. Med ledning av infortrade uppgifter rörande juristpersonalens arbetsuppgifter har utredningen funnit, att man kan dra in inalles ungefär elva heltidstjänster för jurister.

De högsta biträdestjänsterna hos domkapitlen utgöres för närvarande av

kansliskrivartjänster. Utredningen har nu föreslagit, att kansliskrivartjänsterna ersättes med kontoristtjänster.

I sina överväganden rörande behovet av *övrig biträdespersonal* hos domkapitlen har utredningen beräknat behovet av *kanslibitträdestjänster* till inalles 13 samt behovet av *kontorsbitträdestjänster* i reglerad befordringsgång till sammanlagt 22,5 tjänster, vilket enligt utredningen skall innebära en reducering av antalet tjänster med 2 respektive 2,5.

Vid avvägningen av behovet av kontorsbiträdespersonal har utredningen i princip utgått ifrån att *biträdeshjälp åt biskop* — för vilket ändamål för närvarande utgår särskilt anslag ur kyrkofonden — i första hand bör kunna tillgodoses genom domkapitlets personal. Utredningen har emellertid räknat med att så ej kan bli fallet hos domkapitlen i Strängnäs, Västerås, Härnösand, Luleå och Stockholm, där behovet av biträdeshjälp åt biskop föreslagits tillgodoses genom anlitanande av särskilt anslag.

Beträffande *expeditionsvaktpersonalen* har utredningen föreslagit, att expeditionsvakttjänsten hos domkapitlet i Visby indrages och ersättes med en kontorsbiträdestjänst.

Utöver de anslag, som erfordras för att bestrida kostnaderna för den av utredningen föreslagna tjänsteorganisationen, har utredningen föreslagit, att ett särskilt *anslag av 60 000 kronor* ställes till domkapitlets förfogande.

Utredningens förslag till personaluppsättning vid domkapitlen framgår av en i propositionen, s. 44, intagen tablå.

I de avgivna *remissyttrandena* har den av utredningen gjorda grupperingen av stiftskanslierna efter arbetsbelastning lämnats utan erinran av samtliga stiftsmyndigheter utom domkapitlet i Västerås, som ansett sig böra hänföras till en grupp med större arbetsbelastning än grupp III. Utredningens uppfattning om den vinst, som utredningens olika förslag kommer att medföra från rationaliseringssynpunkt, och om dessa förslags inverkan på avvägningen av personalorganisationen hos domkapitlen har i regel inte delats av stiftsmyndigheterna. I den mån utredningens förslag till personalorganisation inte helt avstyrkts, har man tvivlat på att förslaget, även om de förordade arbetsbesparande förenklingarna genomfördes, kommer att ge tillräcklig arbetskraft.

I övrigt torde få hänvisas till en i propositionen, s. 45—49, intagen redogörelse för innehållet i yttrandena, såvitt gäller personalorganisationen.

Departementschefen förklarar till en början, att han kan godtaga utredningens indelning av stiftskanslierna i olika grupper med hänsyn till arbetsmängden, samt anför därefter följande.

»I likhet med utredningen anser jag angeläget, att arbetsuppgifterna hos stiftsmyndigheterna, så långt det är möjligt utan att rättssäkerheten efterattes, överföres från akademiskt utbildad personal till personal med lägre

kompetens. Jag är också ense med utredningen att flertalet av de icke-juridiska arbetsuppgifter, som nu handläggs av juristpersonal hos domkapitlen, är av sådan natur, att de bör läggas på en tjänst i mellangrads-karriären. Här avsedda arbetsuppgifter synes mig jämförbara med dem som hos länsstyrelserna handläggs av landskanslister. Jag tillstyrker därför utredningens förslag om inrättande av kanslisttjänster inom stiftsförvaltningen i utbyte mot juristtjänster.

Jag vill här erinra om att kompetensutredningen den 27 mars 1958 till chefen för civildepartementet avgivit förslag i samma riktning i betänkandet »Kanslister vid domkapitlen». Kompetensutredningen räknar med ett behov av sammanlagt ett tiotal kanslisttjänster vid domkapitlen och föreslår, att de placeras i samma reglerade befordringsgång som landskanslisttjänsterna eller i lönegraderna Af 9—Ae 10—Ae 12—Ae 13. Stiftskansliutredningen har med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som avses läggas på kanslisterna hos domkapitlen förordat att dessa redan vid anställningens början erhåller lön, motsvarande högst lönegrad 15, d. v. s. samma lönegrad som ordinarie landskanslist.

Chefen för civildepartementet har vid anmälan i årets statsverksproposition (bilaga 2) av för flera huvudtitlar gemensamma frågor närmare redogjort för frågan om kanslister i administrativ tjänst samt anslutit sig till tanken på inrättandet av en dylik särskild mellangradskarriär. Beträffande lönesättningen för de nya tjänsterna har han därvid förordat placering i reglerad befordringsgång i överensstämmelse med kompetensutredningens nyssnämnda förslag. Jag förordar, att nämnda reglerade befordringsgång blir tillämplig även för kanslister vid domkapitlen. I fråga om inplaceringen i befordringsgången och förutsättningarna för inrättandet framdeles av ordinarie tjänster hänvisar jag till vad chefen för civildepartementet i nyssnämnda sammanhang uttalat.

Som villkor för erhållande av kanslisttjänst torde i princip böra krävas genomgången särskild utbildningskurs för kanslister. En första dylik kurs kommer innevarande vår att försöksvis anordnas.

Beteckningen för dessa nya befattningshavare vid domkapitlen bör vara kanslist.

I likhet med stiftskansliutredningen anser jag, att antalet kanslisttjänster vid stiftskanslierna bör beräknas till sammanlagt elva. Av dessa bör två placeras vid domkapitlet i Lund samt en vid ettvarrt av övriga domkapitel med undantag av domkapitlet i Strängnäs, Visby och Stockholm.

Inrättandet av kanslisttjänster medför ett minskat behov av juristpersonal hos domkapitlen. Vid sin bedömning av behovet av sådan personal har utredningen utgått ifrån att hos varje domkapitel skall vara anställd, förutom stiftssekreterare, ytterligare minst en jurist. Utifrån bland annat denna förutsättning har utredningen funnit, att en minskning av juristpersonalen, motsvarande inalles ungefär elva heltidsanställda tjänstemän, kan

ske. Enligt utredningens förslag skulle således vid ettvarvt av domkapitlen i Uppsala och Lund kunna indragas en förste stiftsnotarietjänst i lönegrad Ao 21, vid ettvarvt av domkapitlen i Linköping, Växjö, Lund, Karlstad, Härnösand och Luleå en amanuens tjänst med heltidstjänstgöring, vid domkapitlet i Skara en arvodesanställd extra amanuens med heltidstjänstgöring samt vid domkapitlet i Göteborg en amanuens tjänst med halvtidstjänstgöring. Vid domkapitlet i Västerås föreslås juristpersonalen vidare minskad till två befattningshavare, vilket skulle innebära ett bortfall av en förste stiftsnotarietjänst i lönegrad Ao 21 — redan nu uppförd på övergångsstat — samt en för närvarande anställd extra amanuens.

Jag ansluter mig till utredningens uppfattning att minimiantalet juridiskt utbildade befattningshavare hos varje domkapitel bör vara två. Utredningens beräkning av behovet av juristpersonal i övrigt hos de särskilda domkapitlen kan jag också i huvudsak godtaga. Dock anser jag i likhet med domkapitlet i Linköping, att där föreslagen amanuens tjänst för befattningshavare med halvtidstjänstgöring bör bytas ut mot en heltidstjänst. Av domkapitlen i övrigt framförda förslag om utökning av juristpersonalen kan jag inte biträda.

Den här föreslagna reduceringen av antalet lägre tjänster utan motsvarande minskning av de högre tjänsterna synes innebära avsevärt förbättrade befordringsmöjligheter för juristpersonalen vid domkapitlen, vilket torde komma att underlätta rekryteringen av kvalificerad personal. Om jag sålunda inte är beredd att tillstyrka någon utökning av denna personal, anser jag mig däremot böra tillmötesgå krav på förbättrad löneställning för vissa av tjänstemännen. Jag föreslår därför uppflyttning av förste stiftsnotarietjänsterna vid domkapitlen i Skara, Karlstad och Härnösand från lönegrad Ao 21 till Ao 23. Vidare förordar jag, att stiftsnotarietjänsten i Ao 19 vid domkapitlet i Stockholm ändras till en förste stiftsnotarietjänst i Ao 21 samt amanuens tjänsten i reglerad befordringsgång vid domkapitlet i Visby till en extra ordinarie förste stiftsnotarietjänst i Ae 21.»

Vad härefter angår biträdespersonalen anför departementschefen i huvudsak följande.

»Stiftskansliutredningens förslag om utbyte av de nuvarande kansliskrivartjänsterna hos domkapitlen mot kontoristtjänster är jag inte beredd att helt biträda. Jag finner sålunda starka skäl tala för att kansliskrivartjänsten bibehålles vid domkapitlet i Strängnäs, där någon kanslisttjänst enligt vad jag föreslagit inte skall finnas. Beträffande övriga domkapitel torde vid uppkommande vakans å kansliskrivartjänst böra prövas huruvida tjänsten efter den av mig förordade rationaliseringen av arbetet vid stiftskanslierna bör bibehållas eller ändras till annan tjänst.

Det sammanlagda behovet av kanslibitträdestjänster har utredningen beräknat till 13 tjänster, varav två vid ettvarvt av domkapitlen i Uppsala och Lund samt en tjänst vid ettvarvt av övriga domkapitel med undantag

av Visby och Stockholm. Jag ansluter mig till detta förslag utom i fråga om domkapitlet i Visby, där jag anser mig böra förordna, att expeditions-vakttjänsten i Ao 7 utbytes mot en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ae 7 i stället för — såsom utredningen föreslagit — en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång.

Behovet av kontorsbiträdestjänster beräknar utredningen till 22,5 tjänster. Av dessa avses fyra för domkapitlet i Lund, tre för vardera av domkapitlen i Skara och Göteborg, två för ettvar av domkapitlen i Uppsala, Linköping och Växjö samt ett kontorsbiträde för ettvar av övriga domkapitel utom Stockholm, där utredningen finner ett kontorsbiträde med halvtidstjänstgöring såsom hittills vara tillräckligt. Med hänsyn till lokalförhållanden vid domkapitlet och stiftsnämnden i Härnösand anser jag mig böra förordna den avvikelser från utredningens förslag, att stiftskansliet där erhåller två kontorsbiträdesbefattningar. Med hänsyn till vad jag nyss anfört i fråga om den av utredningen föreslagna kontorsbiträdestjänsten hos domkapitlet i Visby, beräknar jag emellertid det sammanlagda behovet av kontorsbiträdestjänster till av utredningen föreslaget antal eller 22,5.»

Den av departementschefen föreslagna personalorganisationen vid stiftskanslierna redovisas överskådligt i en som bilaga till statsrådsprotokollet i ärendet fogad tablå (bil. B).

Avslutningsvis framhåller departementschefen i förevarande sammanhang följande.

»Mot den lönegradsplacering av stiftskansliernas personal, som jag här förordat, har vederbörande personalorganisationer inte någon erinran.

Den nya organisationen bör, såsom utredningen föreslagit, genomföras successivt, allteftersom de tjänster, som är avsedda att utbytas, blir lediga.

Mot utredningens förslag att ett särskilt anslag ställes till domkapitlens förfogande för tillgodoseende av uppkommande behov av tillfällig arbetskraft m. m., har jag i princip intet att erinra. För ändamålet torde lämpligen en särskild anslagspost böra uppföras i avlöningsstaten för domkapitlen. Utredningen har föreslagit ett belopp av 60 000 kronor, ur vilket också medel skulle kunna anlitas för avlöning av särskild biträdes hjälp åt biskoparna i Strängnäs, Västerås, Härnösands, Luleå och Stockholms stift. I övriga stift räknar utredningen med att biskoparnas behov av biträdes hjälp kan tillgodoses genom anlitan av domkapitlets personal. Jag anser mig kunna biträda utredningens förslag i denna del utom i vad avser domkapitlet i Härnösand, där biskopens behov av biträdes hjälp torde kunna tillgodoses inom ramen för den av mig förordade — i jämförelse med utredningens förslag något utökade — biträdespersonalen vid stiftskansliet. Frågan om biträdes hjälp till ärkebiskopen kommer jag att behandla särskilt i det följande.

Med hänsyn till att föreslagna arbetsminskande åtgärder inte hinner

få någon effekt under budgetåret 1960/61 torde det av utredningen förordade särskilda anslaget för hithörande ändamål dock inte böra upptagas i avlöningsstaten för nästa budgetår, utan jag förordar, att under budgetåret 1960/61 såsom hittills ur kyrkofonden får anvisas dels ett anslag till fortsatt anställande av tillfällig personal vid domkapitlens och stiftsnämndernas kanslier, dels ett särskilt anslag till avlöande av skrivhjälp åt biskoparna. Till storleken av dessa anslag återkommer jag i samband med anslagsberäkningen.

Vad utredningen i övrigt föreslagit med avseende på domkapitlens personalorganisation föranleder ingen erinran från min sida.»

Finansieringen av domkapitlens verksamhet

I anledning av ett av riksdagens år 1958 församlade revisorer gjort uttalande angående finansieringen av domkapitlens verksamhet fann 1959 års riksdag (SU 87 p. 30; rskr 235) tidpunkten vara inne för en översyn av hittills tillämpade principer för denna finansiering. En dylik omprövning borde ske genom försorg av Kungl. Maj:t och resultatet därav redovisas för riksdagen i 1960 års statsverksproposition.

I denna har under åttonde huvudtiteln, punkten 38 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden, anmälts att kammarkollegiet och statskontoret på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt den begärda översynen. Resultatet härav redovisas nu för riksdagen i det till förevarande proposition nr 101 fogade statsrådsprotokollet.

I den av kammarkollegiet och statskontoret avlämnade utredningen har redogjorts för de hittillsvarande formerna för finansieringen av domkapitlens verksamhet. Av denna redogörelse framgår bland annat följande.

De under äldre tider till buds stående medlen för avlöande av domkapitlens personal utgjordes av expeditionslösen, kronotionden, provisioner, bidrag ur kassor och fonder m. m. Alltifrån år 1819 har staten lämnat bidrag i skilda former. Vid 1902 års riksdag framlade Kungl. Maj:t ett förslag till löne reglering för domkapitelspersonalen. Departementschefen framhöll därvid, att domkapitlen huvudsakligen var statsinstitutioner med uppgift och plikt att vårda synnerligen maktpåliggande allmänna angelägenheter.

Sedan 1902 års reglering genomförts, synes några mera genomgripande förändringar i principen, att kostnaderna för domkapitlens verksamhet skulle gäldas av statsmedel, inte på lång tid ha ifrågasatts. Så skedde inte då 1932 års riksdag fattade beslut om inrättande av stiftsnämnder, vilka skulle få anlita domkapitlens kansli men vilkas verksamhet skulle bekostas av kyrkofonden. Dock förutsatte riksdagen, att frågan om bestridandet av kostnaderna finge bli föremål för omprövning, om någon väsentligare förändring i domkapitlens verksamhetsområde framdeles skulle inträda.

Frågan om kostnaderna för domkapitlens verksamhet berördes av riks-

dagens år 1953 församlade revisorer, men lades då till handlingarna av riksdagen i avvaktan på resultatet av 1951 års kyrkomöteskommittés arbete.

I utredningen har därefter lämnats en redogörelse för kyrkofondens tillkomst och användning, av vilken bland annat framgår följande.

Fondens kapitaltillgångar har under de senaste tio budgetåren uppgått till i genomsnitt 83,7 miljoner kronor. Kyrkofondens inkomster budgetåret 1958/59 var 58 956 186 kronor, därav allmän kyrkoavgift 48 144 291 kronor, och utgifter 54 698 843 kronor, därav tillskott till pastoratet 31 863 176 kronor. Kyrkofondens utgifter täckes numera således till huvudsaklig del av den allmänna kyrkoavgiften. Ett överförande av utgifter från stadsbudgeten till fonden innebär sålunda ett utbyte av finansiering medelst statsskatt mot finansiering medelst utdebitering efter kyrkligt kommunal skattegrund.

Den ändring i domkapitlens verksamhetsområde, som föranlett riksdagens revisorer och riksdagen att begära en översyn av hittills gällande principer för finansieringen av domkapitelsverksamheten, är den år 1958 genomförda skolstyrelse-reformen, varigenom domkapitlens befattning med skolväsendet upphört. För att belysa återverkningarna av denna reform på domkapitlens verksamhet har i utredningen åberopats en av 1951 års skolstyrelseutredning (SOU 1955: 31, s. 200 f.) lämnad redogörelse för omfattningen av domkapitlens arbetsbörda beträffande skolärendena. Det framgår därav bland annat, att det genomsnittliga antalet arbetstimmar varit relativt ringa. Stiftskansliutredningen har också uttalat, att minskningen varit förhållandevis obetydlig.

I utredningen har vidare redovisats resultatet av en undersökning av den proportionella fördelningen av arbetsbördan på domkapitels- och stiftsnämndsärenden. Undersökningen visade, att domkapitelsgöromålen upptog drygt hälften och i flera fall mera av den totala arbetsbördan.

Kammarkollegiet och statskontoret, som haft att taga ställning till finansieringsprinciperna, har stannat i olika meningar.

Kammarkollegiet har understrukit, att det med hänsyn till förhållandet mellan staten och kyrkan måste betraktas som naturligt, att statliga myndigheter har kyrkliga uppgifter. Utövändet av statens kyrkostyrelse, i vilken domkapitlen finge anses taga del, kunde inte betraktas på annat sätt än som en del av statsverksamheten. På domkapitlen ankomme alltjämt arbetsuppgifter av statligt-borgerlig karaktär, framför allt inseendet över kyrkobokföringen. Med hänsyn till kyrkofondens tillkomst och rättsliga ställning vore det angeläget, att man inte utan starka skäl pålade fonden nya utgifter av en art, som principiellt skiljde sig från de ändamål, för vilka fonden bildats och utbyggts. Kammarkollegiet funne inte anledning föreligga att för närvarande ändra principerna för finansiering av domkapitlens verksamhet. En hälftindelning av kostnaderna syntes alltjämt sakligt motiverad.

Statskontoret har för sin del förordat, att kostnaderna för domkapitlens verksamhet framdeles borde bestridas ur kyrkofonden och har bland annat anfört, att domkapitlens arbetsuppgifter efter år 1902 i viktiga hänseenden förändrats. En granskning av de åligganden, som nu inrymdes i domkapitlens verksamhet, utvisade att uppgifterna väsentligen vore att hänföra till domkapitlens ställning såsom kyrkliga stiftsstyrelser. Endast i fråga om kyrkobokföringen syntes arbetsåligganden av statlig karaktär åvila domkapitlen. Dessa utgjorde en obetydlig del av verksamheten. I detta läge hävdade statskontoret, att staten inte borde svara för finansieringen av domkapitlen. Det vore missvisande att betona kyrkofondens egenskap av kapitalfond. Hänsynen till fondkapitalets tillkomst och rättsliga ställning behövde inte tillmätas den betydelse, att man inte borde kunna pålägga fonden nya utgifter. Statsverkets utgifter för domkapitlen beräknas uppgå till 1 200 000 kronor. En ökning av kyrkofondens utgifter med detta belopp skulle motsvara en höjning av utdebiteringen i allmän kyrkoavgift med omkring ett tredjedels öre. Statskontoret påpekade slutligen att så länge domkapitlens verksamhet bestredes av statsmedel, deltog även den som utträtt ur svenska kyrkan i finansieringen av kostnaderna för dessa kyrkliga organ.

Över vad kammarkollegiet och statskontoret anfört har utlåtanden avgivits av riksräkenskapsverket och justitiekanslersämbetet.

Riksräkenskapsverket har i och för sig inte haft något att erinra mot statskontorets förslag.

Justitiekanslersämbetet har funnit att spørsmålet huruvida domkapitlens uppgifter vore rent kyrkliga syntes vara vanskligt att besvara. Så mycket synes dock kunna sägas, att så länge Sverige hade en statskyrka, domkapitlens uppgifter också hade statlig karaktär. Det kunde inte med fog göras gällande, att det funnes en allmänt vedertagen och generellt genomförd norm, enligt vilken kostnaderna för rent kyrkliga uppgifter skulle gäldas av andra medel än statsmedel. Även om domkapitlens uppgifter ansåges vara rent kyrkliga, skulle det inte innebära något extraordinärt, om deras verksamhet finansierades med statsmedel. Betydelsen för den som utträtt ur statskyrkan av att delvis slippa en utgift för kyrkligt ändamål belystes av att en medborgare med en årlig beskattningsbar inkomst av 15 000 kronor syntes undgå en utgift på 30 öre om året. Om statsmakterna skulle önska företaga den ifrågasatta ändringen, syntes hinder däremot icke föreligga med hänsyn till kyrkofondens tillkomst eller rättsliga ställning.

Utöver den nu lämnade redogörelsen för utredningen i ärendet får hänvisas till propositionen, s. 54—61, i vilken en mera utförlig redovisning sker av det föreliggande materialet.

Departementschefen anför följande.

»Mot bakgrunden av vad utredningen visat beträffande storleken av kyrkofondens kapital och arten av de medel, varmed huvudparten av fon-

dens löpande utgifter täckes, kan jag i likhet med statskontoret och justitiekanslersämbetet inte finna, att hänsyn till fondkapitalets tillkomst och rättsliga ställning i och för sig skulle utgöra något hinder för att låta också kostnaderna för domkapitelsverksamheten bestridas från kyrkofonden.

Såsom motiv för en omprövning av hittillsvarande principer har emellertid väsentligen åberopats 1958 års skolstyrelserreform, varigenom domkapitlen befriades från befattning med skolärenden. Av utredningen framgår, att dessa ärendens andel i domkapitlens totala verksamhet redan vid tidpunkten för 1936 års riksdagsbeslut angående domkapitelsorganisationen var av mindre betydelse och därefter ytterligare minskat så, att dessa ärendens bortflyttande från domkapitlen inte kan anses nämnvärt ha påverkat omfattningen av domkapitlens arbetsuppgifter.

Någon väsentligare förändring med avseende å de allmänna uppgifter, som enligt 1936 års bestämmelser ålagts domkapitlen, kan sålunda 1958 års reform inte anses ha medfört.

Såsom skäl för finansiering över kyrkofonden av kostnaderna för domkapitlen har statskontoret även anfört, att de som inte tillhör svenska kyrkan därigenom skulle befrias från skyldigheten att genom skatt bidra till ifrågavarande kostnader. Justitiekanslersämbetet har i sitt utlåtande visat, att den lättnad i skatt, som skulle komma att beredas dessa personer, är så ringa att åtgärden endast skulle kunna tillmätas principiell betydelse.

Avgörande för frågans bedömning synes mig under sådana förhållanden vara, huruvida den omständigheten, att domkapitlen numera handlägger så gott som uteslutande ärenden rörande den kyrkliga organisationen och verksamheten — jag bortser här ifrån det fåtal ärenden, som berör folkbokföringen — bör få till följd, att domkapitlen inte vidare skall finansieras med statsmedel. Så länge de nuvarande banden mellan svenska kyrkan och staten består, synes det emellertid vara ofrånkomligt, att statliga myndigheter handlägger ärenden, som berör kyrkan och dess arbete. Den kyrkliga verksamheten regleras av bestämmelser, som tillkommer genom statsmakternas medverkan eller genom deras beslut, och det ankommer på Kungl. Maj:t att i sista instans avgöra frågor rörande dessa bestämmelsers tillämpning. Det kan då svårligen göras gällande, att domkapitlen, som närmast under Kungl. Maj:t har att vaka över den kyrkliga organisationen, skulle bedriva en verksamhet av sådan natur, att kostnaderna härför icke lämpligen borde bestridas av statsmedel utan överföras på kyrkofonden, vilket skulle innebära en förändring från finansiering medelst statsskatt till finansiering medelst utdebitering efter kyrkligt kommunal skattegrund.

Det kan enligt min mening knappast hävdas, att det sedan 1936 års riksdagsbeslut inträffat några förändringar av så avgörande slag, att frågan om finansieringen av domkapitelsverksamheten därigenom kan anses ha kommit i ett nytt läge. Den verkställda utredningen synes mig inte heller

ge vid handen, att skäl skulle föreligga till ändring av gällande grunder för kostnadernas fördelning mellan statsverket och kyrkofonden.

I avvaktan på resultatet av den pågående utredningen om förhållandet mellan stat och kyrka är jag därför inte benägen att nu förorda en överflyttning av kostnaderna för domkapitlen på kyrkofonden.»

Utskottet

Såsom departementschefen inledningsvis framhållit, har frågan om en översyn av stiftskansliernas organisation varit aktuell vid flera tillfällen alltsedan den nuvarande organisationen tillkom på 1930-talet. Efter genomförandet av de två omfattande reformerna av den kyrkomusikaliska verksamheten och sättet att bestrida församlingsprästernas avlöande har behovet av denna översyn blivit särskilt påtagligt. Härtill har också bidragit organisatoriska förändringar, som vidtagits till följd av den nyligen genomförda skolstyrelse-reformen.

De olika förslag till förenklingar i handläggningen av ekonomiska ärenden och rationalisering av göromålen i övrigt på stiftskanslierna, som nu framlägges mot bakgrunden av angivna förändringar i arbetets art och omfattning, finner utskottet vara ändamålsenliga och ägnade att i icke obetydlig mån underlätta arbetet för både stiftsmyndigheterna själva och stiftskansliet.

Såväl stiftskansliutredningen som ett flertal remissmyndigheter har visat frågan om en sammanslagning av de två stiftsmyndigheterna stor uppmärksamhet. Utskottet anser för sin del att under nu pågående utredningsarbete om det framtida förhållandet mellan staten och kyrkan bör inte några genomgripande förändringar ske i den kyrkliga organisationen, såvida inte behovet av en sådan förändring framträder med särskild styrka. Utskottet delar i den förevarande frågan departementschefens uppfattning, att de mera påtagliga olägenheterna av den nuvarande uppdelningen kommer att försvinna, om de framlagda rationaliseringsförslagen genomföres. I likhet med departementschefen anser utskottet därför att frågan om sammanslagning inte nu bör upptagas.

Vad gäller de skilda förslagen till förenkling av göromålen har utskottet ingen erinran att göra däremot. De synes utskottet väl avpassade för en smidig handlägningsordning och ett rationellt utnyttjande av arbetskraften. Utskottet vill särskilt framhålla det angelägna i att inte föreskrifter i arbetsordningar eller eljest tvingar ett flertal personer att ägna arbete åt mindre viktiga eller rutinmässiga ärenden. Då det gäller den begränsade grupp, som i fortsättningen blir s. k. plenarärenden, vill utskottet framhålla vikten av att erforderlig fackkännedom finns företrädd bland ledamöterna.

Det föreslagna sättet att beräkna pastoratens lönekostnader finner utskottet — som ansett sig inte böra granska förslagets alla detaljer — vara en välgrundad förenkling av det tidsödande avräkningsförfarandet med kyrkofonden. I likhet med departementschefen finner utskottet den förebragta utredningen ge vid handen, att förslaget inte i nämnvärd grad påverkar de enskilda pastoratens ekonomi. Utskottet vill också erinra om att i vissa fall redan nu en jämkning kan ske i avräkningen, om resultatet ställer sig ofördelaktigt för ett enskilt pastorat.

Utskottet finner sig också kunna tillstyrka det förenklade systemet för pastoratsadjunkternas avlöning. Utskottet vill i sammanhanget dock uttala, att den föreslagna ordningen — som synes skapa förenkling i ett invecklat redovisningssystem — samtidigt medför en icke obetydlig omfördelning av kostnaderna från de enskilda pastoraten till kyrkofonden.

I likhet med departementschefen finner utskottet att något hinder inte föreligger att nu taga ställning till hur den nya personalorganisationen skall vara avvägd, ehuru vissa av de föreslagna rationaliseringsåtgärderna inte omedelbart kan genomföras. Utskottet biträder därvid det av departementschefen framlagda förslaget till personalorganisation, som utskottet finner bygga på ingående beräkningar av arbetsbördan hos de olika stiftskanslierna. Till följd härav kan utskottet — som i sammanhanget beaktat att departementschefens förslag ur personalsynpunkt ställer sig förmånligare än utredningens förslag — inte tillstyrka den ytterligare uppflyttning av vissa stiftsnotarietjänster, som föreslagits i motionen II: 742.

Vad gäller frågan om grunderna för finansieringen av domkapitlens verksamhet vill utskottet till en början erinra om att utskottet i samband med att det förordade en omprövning av dessa grunder uttalade, att det inte i förväg ville binda sig för någon viss angiven ståndpunkt (SU 1959: 87). Såsom utskottet nyss anført bör inte i nuvarande läge några omfattande förändringar ske på det kyrkliga området, såvida inte ett starkt och aktuellt behov därav föreligger. Den företagna utredningen finner utskottet ge vid handen, att förändringar av så genomgripande art inte skett i verksamheten, att de för närvarande bör föranleda, att kostnaderna överflyttas från statsverket till kyrkofonden. Utskottet ansluter sig därför till departementschefens ståndpunkt, att den gällande ordningen tills vidare behålles.

Vad departementschefen i övrigt anført och förordat under det nu behandlade avsnittet föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Beträffande de i motionerna I: 597 och II: 737 väckta spörsmålen får utskottet anföra följande.

Den vid Sköndalsinstitutet bedrivna utbildningsverksamheten synes utskottet vara till stort gagn för det kyrkliga arbetet samt också för olika

grenar av den borgerligt-kommunala socialvården, inom vilken flera av de utbildade diakonerna söker sin verksamhet. Sköndalsinstitutet är därför enligt utskottets uppfattning värt allt det stöd, som i skilda former redan nu ges och i fortsättningen kan komma att utgå.

Då det gäller att bedöma spörsmålet om bidrag till lärarlönerna har utskottet beaktat, att frågan om diakoniens ställning och dess inorganiserande i svenska kyrkan länge varit aktuell. Under det senaste årtiondet har frågan bland annat varit föremål för stor uppmärksamhet från kyrkomötets sida. Ett av 1951 års kyrkomötes utredningsnämnds betänkanden (nr 4) berör diakonien, och i detta har också diakonianstalternas ställning samt finansieringen av deras verksamhet blivit behandlade. Senare har kyrkomötet ansett det angeläget, att fortsatt utredning av vissa begränsade delar av frågekomplexet skyndsamt företages.

Utskottet finner för sin del, särskilt i betraktande av vad som anförts i utredningsnämndens betänkande, att man inte bör taga ställning till frågan huruvida statsbidrag enligt eljest gängse normer skall utgå till lärarlönerna vid Sköndalsinstitutet, förrän frågan om diakoniens framtida inriktning och ställning inom svenska kyrkan blivit bättre klarlagd. Denna principiella ståndpunkt hindrar dock inte enligt utskottets mening, att en viss utbildningsgren vid institutet, vars ställning är mera entydig, kan erhålla stöd ur exempelvis kyrkofonden. Utskottet tänker därvid i första hand på den utbildning, som sker av kyrkokantorer vid institutet.

Såsom framgått av vad utskottet tidigare anfört föranleder vissa förslag i samband med den nya stiftskansliorganisationen en icke obetydlig merbelastning av kyrkofonden, vilket i sin tur kan medverka till en höjning av det öretal, efter vilket den allmänna kyrkoavgiften utdebiteras. Till följd härav är utskottet inte berett tillstyrka ytterligare anslag ur kyrkofonden för det kommande budgetåret. Utskottet förutsätter likväl, att departementschefen vid kommande avvägning av framställningar om bidrag ur kyrkofonden till verksamhet, som gagnar kyrkan i dess helhet, också uppmärksammar ifrågavarande utbildning vid Sköndalsinstitutet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionen II: 742 icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 mars 1960 förordade riktlinjer för en förenkling av stiftsmyndigheternas arbetsformer och handläggningen av arbetet på stiftskanslierna;

b) godkänna av departementschefen förordade grunder för förenklat avräkningsförfarande mellan pastoraten och kyrkofonden m. m. ävensom för avlönande av pastoratsadjunkter och vissa andra icke-ordinarie präster;

c) antaga vid propositionen nr 101 fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker och lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § 1 och 2 mom. lagen den 29 juni 1951 (nr 570) angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästernas avlöning (prästlönekostnadslag);

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda i övrigt erforderliga bestämmelser, som föranledes av vad departementschefen förordat i fråga om förenkling av arbetet på stiftskanslierna m. m.;

e) godkänna av departementschefen framlagt förslag till personalorganisation vid domkapitlen;

III. att motionerna I: 597 och II: 737 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Avd. II. Anslagsberäkningar för budgetåret 1960/61

1:o) **Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (avsnittet A. VII, p. 1, s. 63—68) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att för fortsatt anställande av tillfällig personal vid domkapitlens och stiftsnämndernas kanslier må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 60 000 kronor, dels medgiva, att för biträdeshjälp åt biskoparna må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 30 000 kronor, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för domkapitlen, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels godkänna angiven avlöningsstat för domkapitlen, stiftsnämnderna och kyrkoherdarna för döva, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som föranledes av vad som föreslagits i anslutning till avlöningsstaten, dels ock till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Avlöningar under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 115 300 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 74 500 kronor. För enskildheterna i förslaget torde få hänvisas till propositionen nr 101, s. 66—68.

Departementschefen har beträffande personalorganisationen för domkapitlen m. m. anfört bland annat följande.

»Den personalorganisation för domkapitlen, som jag tidigare förordat i anslutning till stiftskansliutredningens förslag, bör i princip träda i kraft från och med budgetåret 1960/61 och genomföras successivt, allteftersom ledigheter uppstår på de tjänster, som skall indragas eller

ersättas med andra. De föreslagna förändringarna torde dock inte i nämnvärd utsträckning komma att påverka medelsbehovet för nästa budgetår. Jag har därför vid anslagsberäkningen ansett mig kunna utgå ifrån medelsbehovet vid ett bibehållande i huvudsak av nuvarande personalorganisation. De ändringar jag räknat med är att utbyte från och med den 1 juli 1960 sker av den nu med vikarie uppehållna förste stiftsnotarietjänsten i Ao 21 vid domkapitlet i Lund mot en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång, att från och med samma tidpunkt en kanslisttjänst inrättas vid domkapitlet i Skara samt att en viss omedelbar ökning av den kontorsbiträdespersonal, som kommer att avlönas från riksstatsanslag, äger rum. I övrigt har jag endast beaktat dels automatiska löneklassförändringar, dels de utgiftsförändringar, som föranledes av de av mig tidigare föreslagna lönegradsuppflyttningarna för juristpersonalen samt vad jag i det följande kommer att förorda. Jag förutsätter, att domkapitlet framdeles i sina anslagsäskanden uppmärksammar de förändringar i medelsbehovet under olika anslagsposter, som den nya personalorganisationens successiva genomförande kan föranleda.»

Departementschefen har härjämte bland annat föreslagit att en extra ordinarie kontoristtjänst inrättas för att bereda ärkebiskopen tillgång till fast anställd, kvalificerad skrivhjälp. Medel för denna kontoristtjänst föreslås beräknade å avlöningsstaten för domkapitlet i Uppsala, ehuru tjänstens innehavare förutsättes helt stå till ärkebiskopens disposition. Vid bifall till detta förslag och till vad departementschefen i annat sammanhang i propositionen förordar i anslutning till av ärkebiskopen gjord framställning, föreslås bestämmelsen i prästlönereglementet om nämnda biträdesersättning upphävd.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, innebärande en anslagsuppräknning med 74 500 kronor, samt hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att för fortsatt anställande av tillfällig personal vid domkapitlets och stiftsnämndernas kanslier må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 60 000 kronor;

b) medgiva, att för biträdeshjälp åt biskoparna må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 30 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för domkapitlet, som föranledes av vad departementschefen anfört;

d) godkänna följande avlöningsstat för domkapitlet, stiftsnämnderna och kyrkoherdarna för döva, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

Utgifter

I. Domkapitlet i Stockholm

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	8 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 500
Summa kronor	92 800

II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 019 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	46 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	601 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	299 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 400
Summa kronor	1 999 000

III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	455 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	23 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	93 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 600
Summa kronor	620 600

IV. Kyrkoherdar för döva

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	116 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	600
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	21 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	2 300
Summa kronor	140 200

V. Sammanfattning

I. Domkapitlet i Stockholm	92 800
II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.	1 999 000
III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.	620 600
IV. Kyrkoherdar för döva	140 200
Summa kronor	2 852 600

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag från kyrkofonden	1 737 300
Nettoutgift kronor	1 115 300

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som föranledes av den föreslagna avlöningsstaten;

f) till *Domkapitlet och stiftsnämnderna m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 115 300 kronor.

2:o) **Domkapitlet och stiftsnämnderna m. m.: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (avsnitt A. VII, punkt 2, s. 68—70) föreslagit riksdagen att till Domkapitlet och stiftsnämnderna m. m.: Omkostnader för budgetåret 1960/61 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 188 300 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 158 700 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär bland annat, att ett engångsbelopp av 50 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts disposition för budgetåret 1960/61, att av Kungl. Maj:t fördelas med hänsyn till behovet av ny kontorsutrustning vid de olika kanslierna. Anslagsbeloppet föreslås i likhet med vad som gäller beträffande expensmedlen vid domkapitlet — utom vid domkapitlet

i Stockholm — böra bestridas till hälften av statsverket och till hälften av kyrkofonden.

Utskottet, som tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 188 300 kronor.

Stockholm den 13 maj 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Gillström, Einar Persson, Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Thun, Pålsson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Bertil Petersson, Edström, Sundin, Kaijser och Källqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Petterson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, fröken Karlsson, herrar Andreasson, Arvidson, Gustafsson i Skellefteå, Larsson i Hedenäset och fröken Vinge.